

REZULTATI ANKETE O POVPRŠEVANJU PO POSOJILIH NEFINANČNIH DRUŽB
PO DEJAVNOSTIH
Oktober 2013

POVZETEK

Skupno povpraševanje nefinančnih družb po posojilih se je tudi v lanskem letu skrčilo in sicer za 14,5%, v prvi polovici letošnjega leta pa za 17,0% glede na enako obdobje predhodnega leta. Ob hkratnem zniževanju novoodobrenih posojil je bila stopnja presežnega povpraševanja v letih 2010, 2011 in 2012 med 28% in 33%, v prvi polovici letošnjega leta pa je dosegla že 41%.

Hkrati z zniževanjem skupnega povpraševanja po posojilih so se nefinančne družbe tudi v lanskem letu preusmerjale od velikih domačih bank k bankam v večinski tuji lasti ter v prvi polovici letošnjega leta tudi k majhnim domačim bankam. V strukturi povpraševanja po posojilih se je povečalo povpraševanje po posojilih za restrukturiranje pri velikih domačih bankah, kar je odraz težav podjetij z visoko zadolženostjo in visokimi zamudami pri poravnavanju obveznosti do bank, zmanjšalo pa se je povpraševanje po posojilih za tekoče poslovanje in po investicijskih posojilih.

Povpraševanje po posojilih v lanskem letu se je najbolj zmanjšalo pri nefinančnih družbah v dejavnosti gradbeništva, kjer je obseg bruto dodane vrednosti najbolj izrazito upadel ter v dejavnosti poslovanja z nepremičninami. Banke in hranilnice so kot močno prevladujoč razlog zavrnitve posojil nefinančnim družbam iz teh dveh dejavnosti navedle slabo boniteto komitenta. V letu 2012 sta med razlogi za zavrnitev posojil prevladali slaba boniteta bank ter nestrinjanje stranke s pogoji.

Presežno povpraševanje nefinančnih družb po posojilih

V anketi odgovarjajo banke na vprašanja o obsegu povpraševanja po posojilih in novoodobrenih posojil nefinančnim družbam po posameznih dejavnostih. Namen ankete je ugotoviti trende pri povpraševanju podjetij po posojilih pri bankah, obsegu presežnega povpraševanja in razlogih za zavrnitev posojil glede na vrste najpogosteje odobrenih posojil in glede na dejavnosti nefinančnih družb. V anketi sprašujemo po podatkih za zadnji dve leti ter za prvo polovico tekočega leta, v rezultate pa je vključenih 21 bank¹.

Stopnja presežnega povpraševanja² nefinančnih družb je v letu 2012 znašala 32,2%, kar je za 4 odstotne točke več kot v letu 2011. Stopnja se je glede na predhodno leto povečala pri polovici bank oziroma hranilnic. V prvi polovici leta 2013 pa se je stopnja presežnega povpraševanja povečala na kar 41,2%.

Skupno povpraševanje nefinančnih družb po posojilih in novoodobrena posojila

Skupno povpraševanje nefinančnih družb po posojilih je v letu 2012 znašalo 11,3 mrd EUR in se je znižalo za skoraj 2 mrd EUR oziroma za 14,5% glede na predhodno leto (v letu 2011 za 5 mrd EUR

¹ Podatki za posamezno leto se v dveh zaporednih anketah lahko nekoliko razlikujejo, pri čemer domnevamo, da je kakovost podatkov v novejši anketi izboljšana.

² Presežno povpraševanje je opredeljeno kot razlika med obsegom povpraševanja in obsegom novoodobrenih posojil. Stopnja presežnega povpraševanja je izračunana kot razmerje med presežnim povpraševanjem in obsegom povpraševanja, izraženo v %.

oz. za 27,2%). Povpraševanje se je znižalo v petnajstih bankah in hranilnicah, v ostalih se je nekoliko povečalo. Podatki za prvo polletje 2013 nakazujejo na nadaljnje znižanje za 17,0% glede na enako obdobje predhodnega leta.

Delež povpraševanja po posojilih v deležu BDP se medletno znižuje, v lanskem letu za 5 odstotnih točk glede na predhodno leto, na 32,1% (leta 2011 za 15 odstotnih točk na 36,7%).

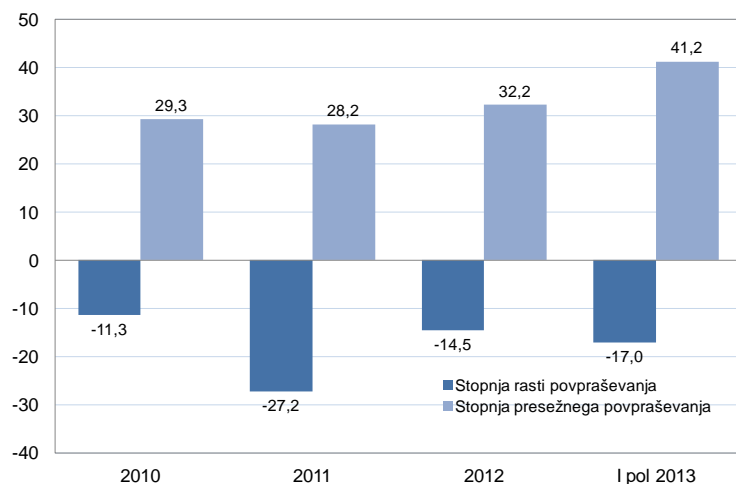
Tabela 1: Povpraševanje po posojilih, presežno povpraševanje in stopnja presežnega povpraševanja po posojilih

	2010	2011	2012	I pol 2013
Povpraševanje po posojilih (mio EUR)	18.246	13.257	11.329	5.252
- v deležu BDP v %	51,2	36,7	32,1	30,6
Presežno povpraševanje (mio EUR)	5.342	3.735	3.650	2.166
Stopnja presežnega povpraševanja (%)	29,3	28,2	32,2	41,2
Stanje posojil pri bankah (povpr. leta., mio EUR)	20.256	19.292	17.726	15.981
- v deležu BDP v %	56,9	53,4	50,2	46,6

Vir: Anketa BS, BS, SURS

Skupno povpraševanje po posojilih se je lani sicer zmanjšalo (za 14,5%), še bolj pa so se zmanjšala skupna novoodobrena posojila (za 19,4%), kar je povečalo stopnjo presežnega povpraševanja na 32,2%. Povpraševanje nefinančnih družb po posojilih je bilo lani razmeroma koncentrirano: nefinančne družbe so skoraj polovico celotnega povpraševanja po posojilih v letu 2012 naslovile na le tri banke. Trend zniževanja financiranja pri bankah se nadaljuje tudi v prvem polletju 2013, tako z nadaljnjim upadanjem povpraševanja po posojilih, kot tudi novoodobrenih posojil. Stopnja presežnega povpraševanja se je v prvi polovici 2013 še povečala in dosegla 41,2%.

Slika 1: Stopnja rasti povpraševanja in stopnja presežnega povpraševanja po posojilih, v %*.

* Opomba: V letu 2010 brez petih bank oz. hranilnic, ki so sporočile, da so evidenco o povpraševanju vzpostavile šele z letom 2010. Stopnja rasti povpraševanja v prvi polovici 2013 je izračunana glede na stopnjo v prvi polovici 2012 po anketi iz leta 2012. Vir: Anketa BS v letih 2011, 2012 in 2013

Povpraševanje nefinančnih družb po posojilih in novoodobrena posojila po skupinah bank

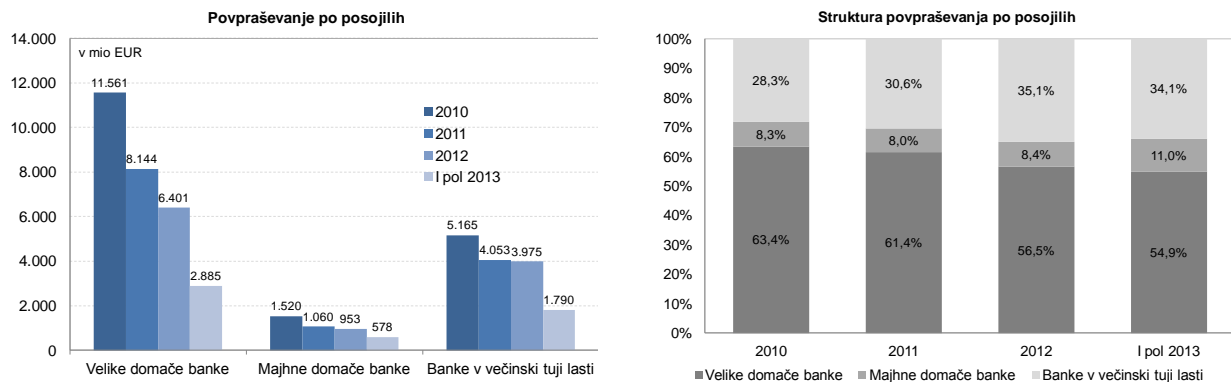
V letu 2012 se je povpraševanje po posojilih glede na predhodno leto zmanjšalo v vseh treh skupinah bank. Znižanje povpraševanja po posojilih je bilo največje pri velikih domačih bankah (za 21,4%), kjer so nižje povpraševanje zaznali pri skoraj vseh bankah v skupini. Trend preusmerjanja povpraševanja nefinančnih družb po posojilih od velikih domačih bank proti ostalim skupinam bank se je tako nadaljeval tudi v letu 2012 in v prvi polovici 2013: delež povpraševanja po posojilih v velikih domačih bankah se je od 63,4% v letu 2010, v prvi polovici letos znižal na 54,9%.

V skupini majhnih domačih bank je znižanje povpraševanja po posojilih pri bankah in hranilnicah v skupini, ki zavzemajo večinski delež pri povpraševanju podjetij po posojilih, odločilno vplivalo na upad

povpraševanja na ravni celotne skupine bank (za 10,1%). V prvi polovici 2013 se je nadaljevalo upadanje povpraševanja po posojilih pri majhnih domačih bankah medletno za 15,2%.

Povpraševanje po posojilih se je v letu 2012 glede na predhodno leto najmanj znižalo pri bankah v večinski tuji lasti, za 1,9%, k čemur so verjetno prispevale tudi nižje obrestne mere za posojila nefinančnim družbam glede na ostale skupine bank. V strukturi povpraševanja po posojilih podjetij se je delež teh bank lani povečal za skoraj 5 odstotnih točk, na 35,1%, v prvem polletju letos pa se je nekoliko znižal na 34,1%, medtem ko je narasel delež majhnih domačih bank na 11%.

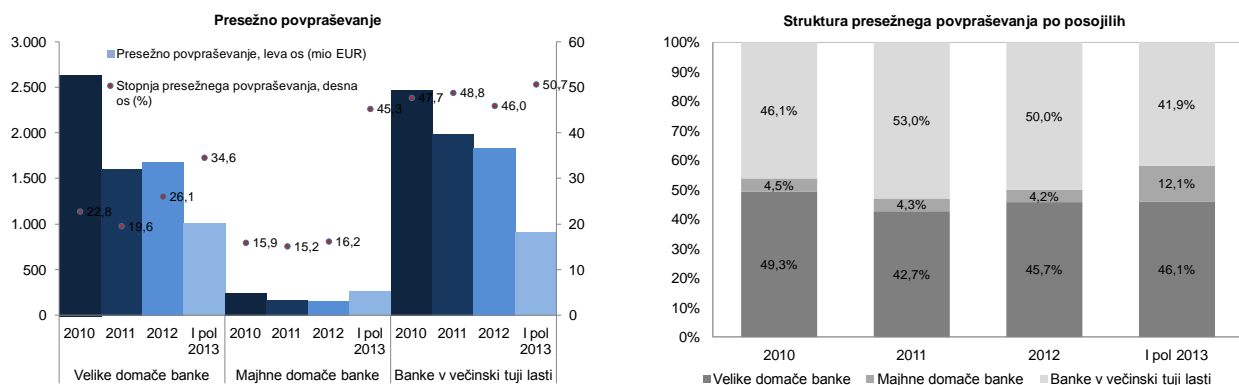
Slika 2: Povpraševanje po posojilih po skupinah bank, v mio EUR in struktura povpraševanja v %

Vir: Anketa BS

Presežno povpraševanje po posojilih ostaja tudi v letu 2012 najvišje pri bankah v večinski tuji lasti z 1,8 mrd EUR. Tako je polovica skupnega presežnega povpraševanja nefinančnih družb po posojilih pri bankah in hranilnicah lani pripadla tej skupini bank, kar je za 3 odstotne točke manj kot v letu 2011 in 4 odstotne točke več kot v letu 2010. Stopnja presežnega povpraševanja pri bankah v večinski tuji lasti je lani znašala 46,0%, v prvi polovici 2013 pa je narasla na 50,7%, kar pomeni, da kar polovico povpraševanja nefinančnih družb po posojilih pri bankah v večinski tuji lasti, le-te zavrnejo. Stopnja presežnega povpraševanja je bila pri tej skupini bank najvišja tudi v letih 2011 in 2010.

Slika 3: Presežno povpraševanje po posojilih in stopnja presežnega povpraševanja po skupinah bank, v mio EUR in struktura presežnega povpraševanja, v %

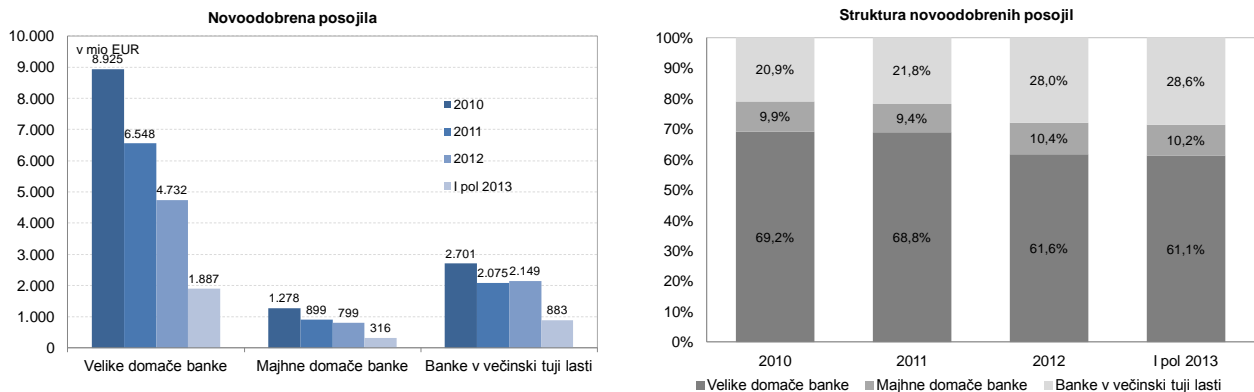
Vir: Anketa BS

V prvem polletju 2013 se je delež presežnega povpraševanja v strukturi presežnega povpraševanja po posojilih znižal pri bankah v večinski tuji lasti za 8 odstotnih točk na 41,9%, predvsem zaradi večjega deleža majhnih domačih bank, ki se je povečal za 8 odstotnih točk na 12,1%.

V letu 2012 so se novoodobrena posojila najbolj zmanjšala pri velikih domačih bankah, za 27,7%, pri bankah v večinski tuji lasti pa so se povečala za 3,6% glede na predhodno leto. V strukturi novoodobrenih posojil so banke v večinski tuji lasti letos povečale delež z 20,9% v letu 2010 na 28,6% v prvi polovici 2013, medtem ko so velike domače banke tudi letos povečale restriktivnost pri

kreditiranju podjetij, kar se odraža tako v večji stopnji presežnega povpraševanja, kot v zniževanju deleža v vseh novoodobrenih posojilih z 69,2% v letu 2010 na 61,1% v prvi polovici 2013.

Slika 4: Novoodobrena posojila po skupinah bank, v mio EUR in struktura novoodobrenih posojil, v %

Vir: Anketa BS

Povpraševanje nefinančnih družb po posojilih in novoodobrena posojila po dejavnostih

V letu 2012 je bilo povpraševanje po posojilih največje pri nefinančnih družbah v predelovalnih dejavnostih (2,9 mrd EUR) in dejavnosti trgovine (2,2 mrd EUR), najmanjše pa v dejavnostih kmetijstva, gozdarstva, ribištva in rudarstva (0,2 mrd EUR). Obseg skupnega povpraševanja nefinančnih družb se je v letu 2012 najbolj znižal v naslednjih dejavnostih:

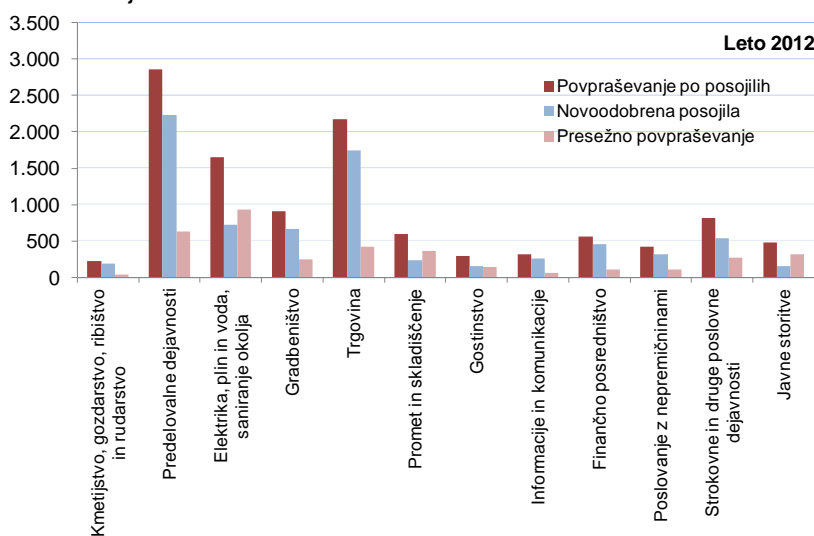
- gradbeništvo (- 38,3%),
- poslovanje z nepremičninami (- 34,9%),
- trgovina (- 29,3%),
- promet in skladiščenje (- 20,5%),
- finančno posredništvo (- 19,3%),
- predelovalne dejavnosti (- 19,0%).

Povpraševanje po posojilih se je lani najmanj znižalo pri nefinančnih družbah v dejavnosti javne storitve ter strokovnih in drugih poslovnih dejavnostih, za 11,3% oziroma 0,2%. Nefinančne družbe v ostalih dejavnostih pa so povpraševanje po posojilih povečale, in sicer:

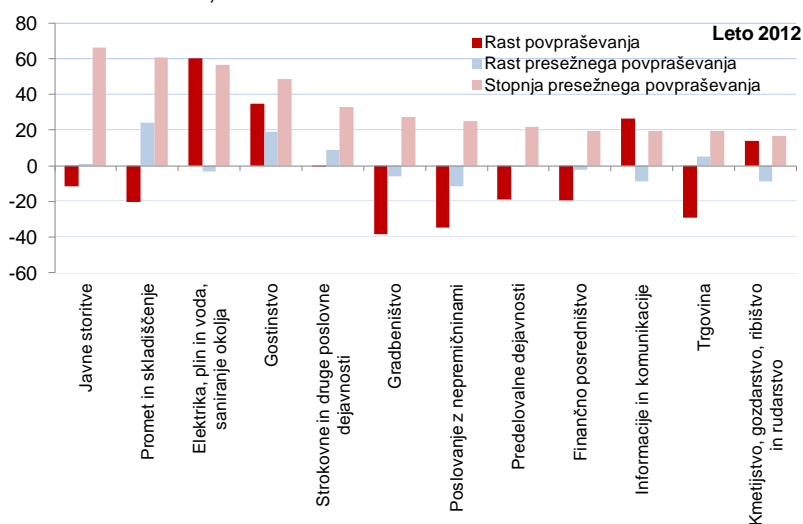
- elektrika, plin in voda, saniranje okolja (60,2%),
- gostinstvo (34,6%),
- informacije in komunikacije (26,6%),
- kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo in rudarstvo (13,8%).

Povpraševanje po posojilih se je v lanskem letu tako najbolj zmanjšalo pri nefinančnih družbah v dejavnosti gradbeništva, kjer je po podatkih SURS-a tudi obseg bruto dodane vrednosti najbolj izrazito upadel (za 6,8%) ter dejavnosti poslovanja z nepremičninami, kjer pa je obseg bruto dodane vrednosti nekoliko narasel (za 0,5%). Banke in hranilnice so kot močno prevladujoč razlog zavrnitve posojil nefinančnih družbam iz teh dveh dejavnosti navedle slabo boniteto komitenta.

Slika 5: Povpraševanje po posojilih, novoodobrena posojila in presežno povpraševanje po dejavnostih v letu 2012 v mio EUR.

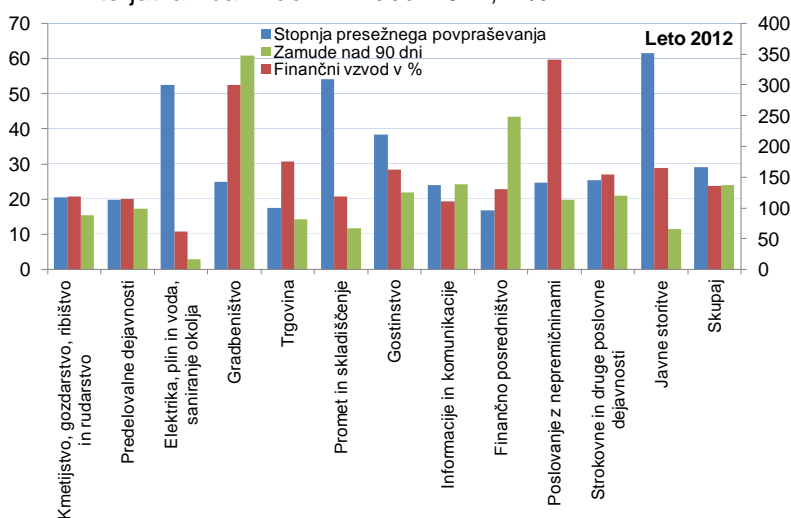

Slika 6: Rast povpraševanja, rast presežnega povpraševanja in stopnja presežnega povpraševanja v letu 2012, v %.

Dejavnost	Stopnja presežnega povpraševanja po dejavnostih (v %)	Prirast (v %)
Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo in rudarstvo	16,5	-8,8
Predelovalne dejavnosti	22,0	-0,1
Elektrika, plin in voda, saniranje okolja	56,5	-3,2
Gradbeništvo	27,4	-6,0
Trgovina	19,3	5,3
Promet in skladiščenje	60,9	24,1
Gostinstvo	48,5	18,8
Informacije in komunikacije	19,6	-9,0
Finančno posredništvo	19,6	-2,4
Poslovanje z nepremičninami	25,0	-11,7
Strokovne in druge poslovne dejavnosti	33,0	8,8
Javne storitve	66,4	1,1
Skupaj	32,2	4,0

Slika 7: Stopnja presežnega povpraševanja, finančni vzvod in delež zamud nad 90 dni v razvrščenih terjatvah bank do NFD dec. 2012, v %.

Vir slik na tej strani: Anketa BS, pri sliki 7 še BS, AJPES

Stopnja presežnega povpraševanja se je lani najbolj znižala v dejavnosti poslovanja z nepremičninami, za 11,7 odstotnih točk na 25% ter v dejavnostih informacije in komunikacije ter dejavnostih kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo in rudarstvo. Stopnja v predelovalnih dejavnostih se je ohranila pri 22%, najnižja pa je bila v dejavnostih kmetijstva, gozdarstva, ribištva in rudarstva, 16,5%.

Lani je bila stopnja presežnega povpraševanja, podobno kot v letu 2011, najvišja v dejavnosti javne storitve (66,4%). Visoko stopnjo presežnega povpraševanja so imele tudi nefinančne družbe v dejavnosti promet in skladiščenje (60,9%), kjer se je lani tudi najbolj povečala za kar 24 odstotnih točk, ter v dejavnosti elektrika, plin in voda, saniranje okolja (56,5%).

Tabela 2: Struktura povpraševanja po posojilih in novoodobrenih posojil ter stopnja presežnega povpraševanja po dejavnostih, v %.

	2011			2012			I pol 2013		
	Povp. po posojilih	Novood. posojila	St. presež. povp.	Povp. po posojilih	Novood. posojila	St. presež. povp.	Povp. po posojilih	Novood. posojila	St. presež. povp.
SKUPAJ (v mio EUR)	13.257	9.522	28,2	11.329	7.679	32,2	5.252	3.086	41,2
	Struktura v %			Struktura v %			Struktura v %		
Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo in rudarstvo	1,5	1,6	25,4	2,0	2,5	16,5	1,6	2,3	17,3
Predelovalne dejavnosti	26,7	28,9	22,1	25,2	29,0	22,0	22,9	29,8	23,6
Elektrika, plin in voda, saniranje okolja	7,8	4,4	59,6	14,6	9,4	56,5	8,3	8,8	38,2
Gradbeništvo	11,2	10,4	33,4	8,1	8,6	27,4	6,2	8,3	21,7
Trgovina	23,1	27,7	14,1	19,1	22,8	19,3	18,5	23,8	24,1
Promet in skladiščenje	5,7	5,0	36,7	5,3	3,1	60,9	7,9	3,7	72,7
Gostinstvo	1,7	1,6	29,7	2,6	2,0	48,5	2,9	2,1	57,7
Informacije in komunikacije	1,9	1,9	28,6	2,8	3,3	19,6	1,7	2,1	28,1
Finančno posredništvo	5,3	5,7	22,1	5,0	5,9	19,6	5,9	6,3	36,9
Poslovanje z nepremičninami	4,9	4,3	36,6	3,8	4,2	25,0	3,0	4,2	17,9
Strokovne in druge poslovne dejavnosti	6,1	6,5	24,2	7,2	7,1	33,0	9,2	5,5	64,7
Javne storitve	4,1	2,0	65,3	4,3	2,1	66,4	11,9	3,2	84,4
Skupaj nefinančne družbe	100,0	100,0	28,2	100,0	100,0	32,2	100,0	100,0	41,2

Vir: Anketa BS

Povpraševanje nefinančnih družb po posojilih glede na vrsto posojil³

V letu 2012 se je povpraševanje po posojilih močno razlikovalo glede na vrsto posojila. Skupno povpraševanje po posojilih je znašalo 11,3 mrd EUR, od tega so nefinančne družbe več kot polovico povpraševanja namenile za posojila za tekoče poslovanje (6,1 mrd EUR) ter skoraj četrtino za posojila za investicije (2,8 mrd EUR) in posojila za restrukturiranje (1,6 mrd EUR) ter ostalo za druga posojila (0,8 mrd EUR).

V letu 2012 se je medletno znižalo predvsem povpraševanje po posojilih za tekoče poslovanje za 27,6% (v letu 2011 za 25,8%) in po posojilih za investicije za 22,1% (v letu 2011 za 28,0%), manj pa po drugih posojilih za 8,8% (v letu 2011 za 23,5%). Po drugi strani se je povpraševanje po posojilih za restrukturiranje, ki odražajo težave podjetij z odplačevanjem obstoječih dolgov in naraščanje zamud pri njihovih odplačilih, povečalo za 8,4% (v letu 2011 za 14,6%).

Tabela 3: Rast povpraševanja po vrstah posojil v letu 2012, v %.

	Bančni sistem skupaj	Velike domače banke	Male domače banke	Banke v večinski tuji lasti
Skupaj povpraševanje:	-21,3	-29,8	-9,7	-6,1
1. Za restrukturiranje	8,4	34,6	-31,2	-39,3
2. Za investicije	-22,1	-32,3	38,3	-16,6
3. Za tekoče poslovanje	-27,6	-39,6	-17,0	7,0
4. Drugo	-8,8	-28,9	9,4	11,7

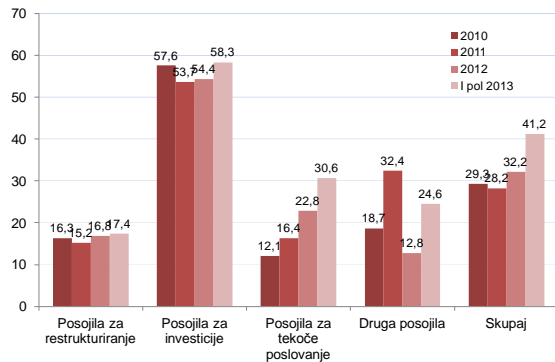
Vir: Anketa BS

V letu 2012 so nefinančne družbe povečale povpraševanje po posojilih za restrukturiranje le pri velikih domačih bankah, za 34,6%, medtem ko so ga zmanjšale pri majhnih domačih bankah za 31,2% in pri bankah v večinski tuji lasti za 39,3% (v letu 2011 so vse skupine bank poročale o povečanem

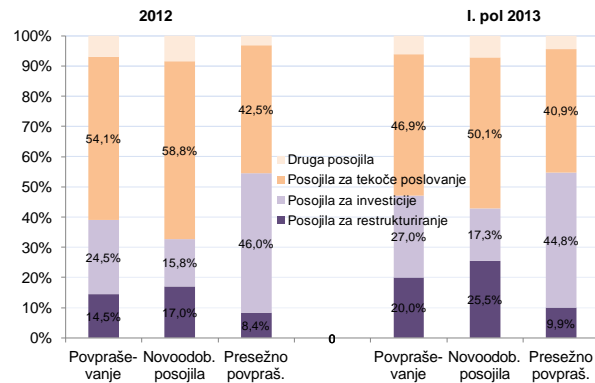
³ Stopnje presežnega povpraševanja po vrstah posojil so ocenjene na podlagi odgovorov o zavrnjenih posojilih, ki pa ne pojasnjujejo vseh zavrnjenih posojil. Zato se tako izračunani agregati ne ujemajo s skupnimi agregati.

povpraševanju po posojilih za restrukturiranje). Po drugi strani so nefinančne družbe preusmerile povpraševanje po posojilih za tekoče poslovanje proti bankam v večinski tuji lasti, a zmanjšale pri velikih domačih bankah za 39,6%. Povpraševanje po posojilih za investicije so nefinančne družbe povečale pri majhnih domačih bankah za kar 38,3%, vendar brez večjega vpliva na celotno povpraševanje po tej vrsti posojil na ravni bančnega sistema.

Slika 8: Stopnja presežnega povpraševanja po vrstah posojil v %

Slika 9: Struktura povpraševanja, novoodobrenih posojil in presežnega povpraševanja v %

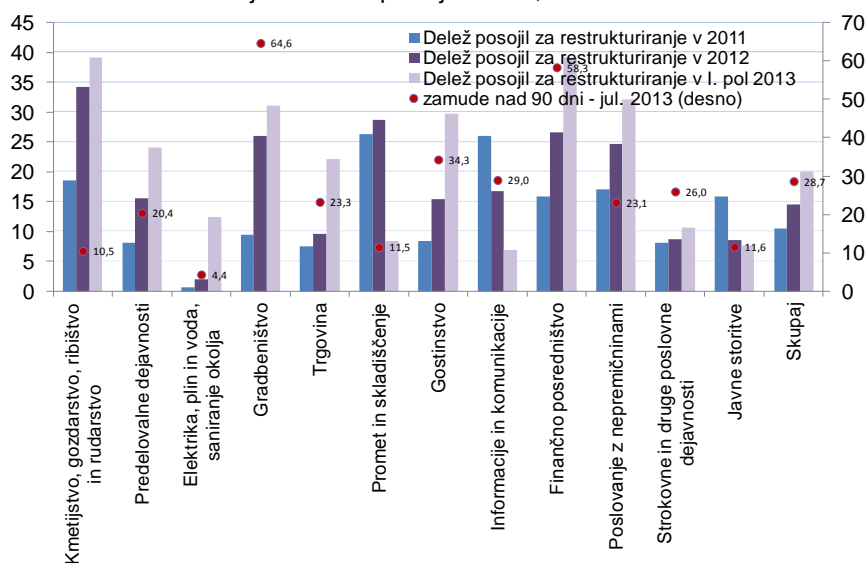
Vir: Anketa BS

Stopnja presežnega povpraševanja se ohranja na najvišji ravni pri povpraševanju po posojilih za investicije; v letu 2010 je bila 57,6%, v 2011 je bila 53,7%, lani se je povečala na 54,4%, v prvem polletju 2013 pa narasla na 58,3%. Najnižja stopnja presežnega povpraševanja je v skupini posojil za restrukturiranje, 16,3% v letu 2010, 15,2% v letu 2011, 16,8% v 2012 ter 17,4% v prvi polovici 2013. Opazno pa narašča stopnja presežnega povpraševanja pri posojilih za tekoče poslovanje, od 12,1% v 2010 na 30,6% v prvem polletju 2013, kar vpliva tudi na porast stopnje na ravni celotnega bančnega sistema.

V strukturi povpraševanja po posojilih v letu 2012 imajo največji delež posojila za tekoče poslovanje (54,1%), ki prevladujejo tudi v strukturi novoodobrenih posojil v prvi polovici leta 2013 (50,1%). Visok delež posojil za tekoče poslovanje je posledica njihove praviloma krajše ročnosti in pomeni, da nefinančne družbe povprašujejo po njih pri bankah pogosteje, kot po drugih posojilih (predvsem v primerjavi s posojili za investicije). Posojil za investicije je tako manj kot četrtina v povpraševanju po posojilih, vendar je zaradi visoke stopnje zavrnitve teh zahtevkov njihov delež v presežnem povpraševanju občutno višji (v prvi polovici 2013 44,8%). V prvem polletju 2013 se je delež posojil za investicije v strukturi presežnega povpraševanja nekoliko zmanjšal (s 46,0% v 2012 na 44,8% v 2013), medtem ko se je ponovno povečal delež posojil za restrukturiranje (z 8,4% v 2012 na 9,9% v 2013).

Povpraševanje po posojilih za restrukturiranje je povezano s težavami pri odplačevanju posojil pri bankah, vendar podatki ne kažejo v vseh dejavnostih neposredne povezave med deležem nedonosnih posojil pri bankah in strukturo povpraševanja po posojilih v vseh dejavnostih: v gradbeništvu je delež posojil za restrukturiranje v povpraševanju te dejavnosti po posojilih lani znašal 26%, delež zamud v razvrščenih terjatvah bank pa julija 2013 kar 64,6%. Banke poročajo tudi o visokem deležu posojil za restrukturiranje v povpraševanju v dejavnostih promet in skladiščenje ter kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo in rudarstvo, ki pa so v spodnji polovici dejavnosti po daljših zamudah pri bankah.

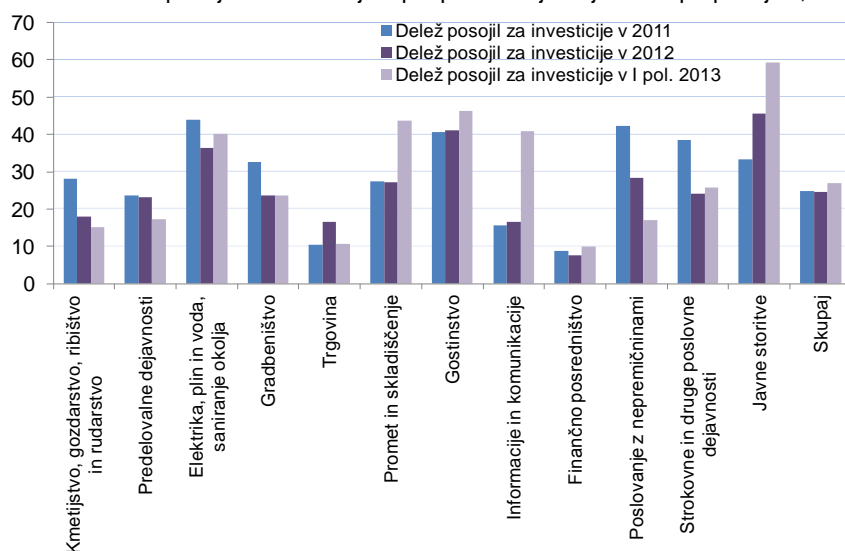
Slika 10: Delež posojil za restrukturiranje v povpraševanju dejavnosti po posojilih in delež zamud nad 90 dni v razvrščenih terjatvah bank po dejavnostih, v %.

Vir: Anketa BS

Delež posojil za investicije v povpraševanju po posojilih je bil v letu 2012 največji v dejavnostih javne storitve (45,5%) in gostinstvo (41%), najmanjši pa v dejavnosti finančno posredništvo (7,5%). Povpraševanje podjetij iz predelovalnih dejavnosti po posojilih za investicije v strukturi njihovega povpraševanja po posojilih je relativno nizko glede na ostale dejavnosti in s tendenco zniževanja, kar je zaskrbljujoče glede na pomen predelovalnih dejavnosti za gospodarsko rast. Delež posojil za investicije v strukturi povpraševanja predelovalnih dejavnosti je z 18,8% v letu 2010 ter 23,7% in 23,3% v letih 2011 in 2012 padel na 17,2% v prvi polovici 2013. V tej dejavnosti je opazen močan porast posojil za restrukturiranje v strukturi njihovega povpraševanja, od 5,7% v letu 2010 ter 8,1% in 15,5% v letih 2011 in 2012 na 24,1% v prvi polovici 2013, hkrati s porastom deleža nedonosnih posojil v tej dejavnosti.

Slika 11: Delež posojil za investicije v povpraševanju dejavnosti po posojilih, v %.

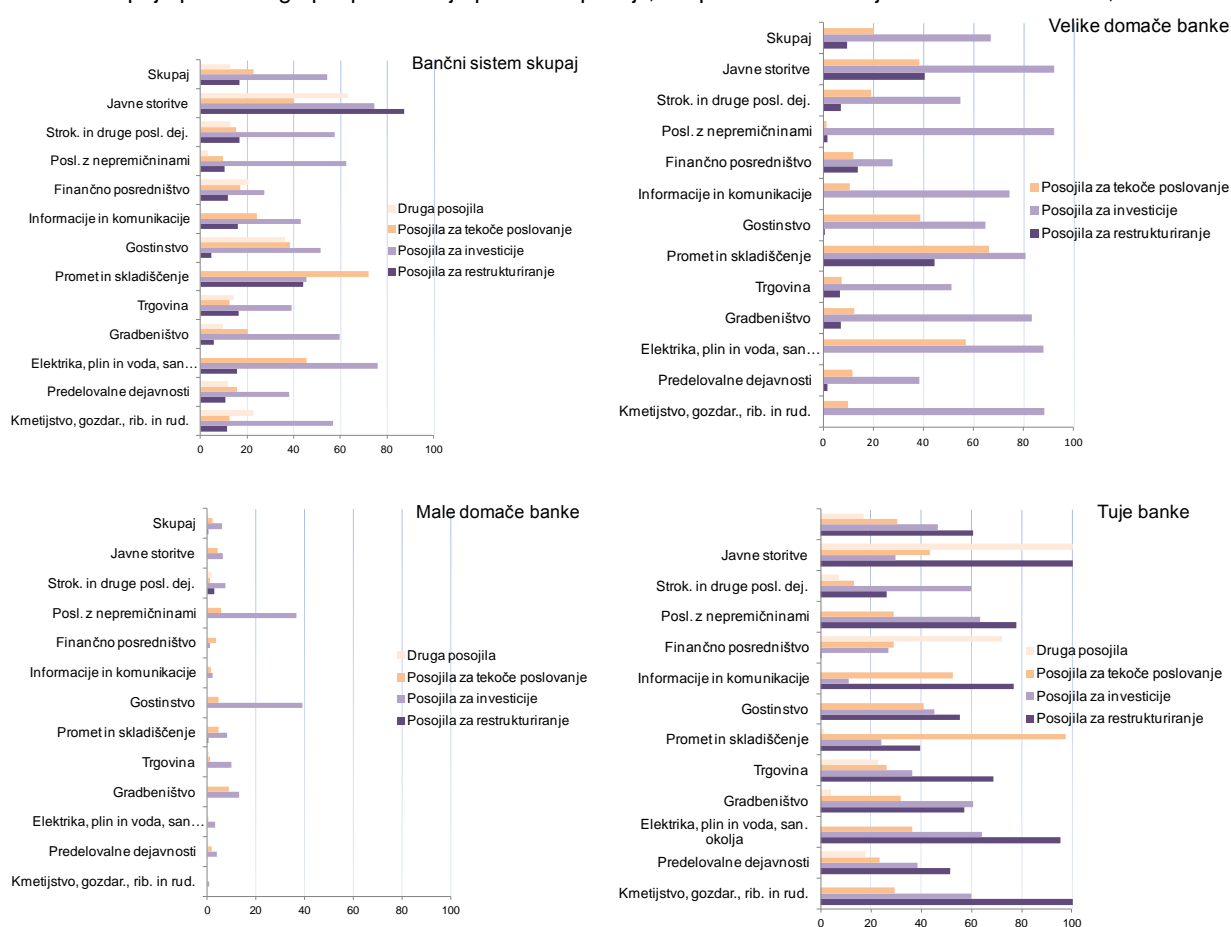

Vir: Anketa BS

Stopnje presežnega povpraševanja oz. stopnje zavrnitev zahtevkov za posojila so praviloma najvišje pri bankah v večinski tuji lasti, tako pri večini dejavnosti kot tudi pri skoraj vseh vrstah posojil, najmanjše pa so pri majhnih domačih bankah.

Pri posojilih za investicije so stopnje presežnega povpraševanja po posojilih visoke v večini dejavnosti in v vseh skupinah bank, predvsem pa v velikih domačih bankah. Prošnje gradbenih podjetij za posojila za investicije so tako pri velikih domačih bankah zavrnjene v 83,4%, pri tujih bankah pa v 60,5%. Stopnja presežnega povpraševanja pri posojilih za tekoče poslovanje je še najvišja pri bankah v večinski tuji lasti, predvsem v dejavnosti promet in skladiščenje ter informacije in komunikacije. Zelo visoke so stopnje presežnega povpraševanja pri posojilih za restrukturiranje pri tujih bankah, kjer je stopnja presežnega povpraševanja dosegla 60,7%, predvsem v dejavnostih kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo in gozdarstvo ter javne storitve. Pri bankah v večinski domači lasti pa znaša stopnja presežnega povpraševanja pri posojilih za restrukturiranje 9,6% (velike banke) in 0,1% (majhne banke). Podobno kot lani se s tem potrjuje, da tuje banke z zavračanjem prestrukturiranj posojil v svojih portfeljih ne ohranjajo slabih posojil, tako kot v bankah v večinski domači lasti.

Slika 12: Stopnja presežnega povpraševanja po vrstah posojil, skupinah bank in dejavnostih za leto 2012, v %⁴.

Vir: Anketa BS

⁴ Stopnje presežnega povpraševanja po vrstah posojil so ocenjene na podlagi odgovorov o zavrženih posojilih, ki so nepopolni. Zato se na najnižji ravni poročanja, po vrstah posojil po dejavnostih, pojavljajo stopnje presežnega povpraševanja nad 100, ki jih v slikah ne prikazujemo.

Razlogi za zavrnitev posojil, ki jih navajajo banke in hranilnice

Banke in hranilnice so v letu 2012 kot najpogostejša razloga za zavrnitev posojil navajale slabo boniteto komitenta (33,2%) ter nestrinjanje stranke s pogoji (24,6%). V letu 2011 sta bila ta dva razloga skoraj enakovredna: nestrinjanje stranke s pogoji z 32,7% in slaba boniteta komitenta z 31,9%. V letu 2012 je slaba boniteta komitenta izstopala tako pri majhnih domačih bankah (51,1%) kot pri bankah v večinski tuji lasti (50,4%), pri velikih domačih bankah pa je nekoliko prevladal razlog nestrinjanje stranke s pogoji (21,5%). Nasprotno je pri bankah v večinski tuji lasti eden izmed najmanj pogostih vzrokov za zavrnitev posojil neustrezno zavarovanje (3,4%), kateremu pa majhne in velike domače banke pripisujejo večji pomen (25,7% oziroma 14,4%).

Razlogi za zavračanje posojil se razlikujejo glede na vrsto posojila. Pri posojilih za restrukturiranje so vse skupine bank kot najpogostejši razlog za zavrnitev navajale slabo boniteto komitenta, in sicer velike domače banke 49,6%, majhne domače banke 51,5% in banke v večinski tuji lasti 61,4%. Slednje je pričakovano, saj prihajajo zahtevki za ta posojila praviloma od podjetij, ki ne zmorejo odplačevanja posojil po sklenjenih pogojih. Pri majhnih domačih bankah prevladuje med vzroki za zavračanje posojil za restrukturiranje tudi neustrezno zavarovanje (48,5%).

Tabela 4: Vzroki za zavrnitev posojil po vrstah posojil in skupinah bank v letu 2012 in v prvi polovici 2013, v %.

	Posojila za restrukturiranje		Posojila za investicije		Posojila za tekoče poslovanje		Druga posojila		Posojila skupaj	
	2012	I pol 2013	2012	I pol 2013	2012	I pol 2013	2012	I pol 2013	2012	I pol 2013
VELIKE DOMAČE BANKE										
neustrezno zavarovanje	29,5	43,8	20,1	25,3	5,2	28,2	19,7	0,1	14,4	26,7
neperspektiven projekt	2,6	10,8	9,0	6,5	0,0	0,5	0,0	0,0	4,5	4,2
kreditna nesposobnost komitenta*	2,7	0,2	7,7	2,1	10,7	5,7	8,9	5,4	8,6	3,5
slaba boniteta komitenta	49,6	14,5	16,0	1,9	11,4	6,4	10,4	15,4	16,4	5,2
previsoka izpostavljenost do komitenta	1,6	7,0	14,0	23,0	23,7	20,2	16,6	69,0	17,3	22,7
nestrinjanje stranke s pogoji	4,6	15,4	20,3	15,1	26,1	25,6	13,2	0,0	21,5	18,6
drugo	9,4	8,2	13,1	26,1	22,8	13,3	31,3	10,2	17,3	19,0
SKUPAJ	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
MALE DOMAČE BANKE										
neustrezno zavarovanje	48,5	13,6	37,5	6,0	14,5	5,0	62,6	12,9	25,7	6,3
neperspektiven projekt	0,0	0,0	5,7	5,2	0,8	31,3	0,0	0,0	3,1	19,4
kreditna nesposobnost komitenta	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
slaba boniteta komitenta	51,5	1,1	42,6	8,6	59,2	10,9	7,2	0,9	51,1	9,0
previsoka izpostavljenost do komitenta	0,0	0,0	8,0	4,2	14,1	5,0	0,0	0,0	11,1	4,2
nestrinjanje stranke s pogoji	0,0	0,0	4,0	0,4	2,9	0,5	0,0	0,3	3,4	0,4
drugo	0,0	85,3	2,1	75,7	8,5	47,4	30,2	85,9	5,7	60,7
SKUPAJ	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
TUJE BANKE										
neustrezno zavarovanje	0,7	4,5	3,5	2,1	4,4	6,0	0,1	14,0	3,4	4,5
neperspektiven projekt	6,0	3,4	8,8	0,8	1,9	0,0	0,0	0,0	5,3	0,8
kreditna nesposobnost komitenta	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
slaba boniteta komitenta	61,4	81,7	41,1	28,2	57,4	46,0	50,4	34,9	50,4	42,9
previsoka izpostavljenost do komitenta	1,3	1,1	2,8	3,4	0,4	0,2	2,3	2,0	1,7	1,8
nestrinjanje stranke s pogoji	19,3	9,4	28,5	32,8	33,3	25,3	43,6	32,7	30,3	26,6
drugo	11,3	0,0	15,2	32,8	2,6	22,5	3,5	16,5	9,1	23,4
SKUPAJ	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
SKUPAJ BANKE IN HRANILNICE										
neustrezno zavarovanje	13,8	21,5	13,9	16,2	5,4	17,4	6,2	6,3	10,0	16,8
neperspektiven projekt	4,5	5,9	8,7	4,6	0,9	6,4	0,0	0,0	4,8	5,2
kreditna nesposobnost komitenta	1,2	0,1	4,1	1,2	5,5	3,0	2,5	3,0	4,4	1,9
slaba boniteta komitenta	56,0	44,4	27,9	10,8	33,9	18,5	38,8	21,7	33,2	17,7
previsoka izpostavljenost do komitenta	1,4	3,3	9,0	15,0	13,2	11,6	6,2	38,5	10,0	13,5
nestrinjanje stranke s pogoji	12,6	10,6	23,0	19,2	27,9	20,6	34,7	12,4	24,6	18,6
drugo	10,4	14,2	13,5	33,1	13,3	22,5	11,5	18,1	13,1	26,3
SKUPAJ	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

*V "kreditni nesposobnosti komitenta" je vključena slaba boniteta komitenta ter previsoka izpostavljenost do komitenta.

Vir: Anketa BS

Pri vzrokih za zavračanje posojil za investicije se pri majhnih domačih bankah prav tako navaja kot najpogostejši razlog slaba boniteta komitenta (42,6%) ter neustrezno zavarovanje (37,5%). Tudi banke v večinski tuji lasti za zavrnitev posojil za investicije izpostavljajo slabo boniteto komitenta (41,1%), velike domače banke pa nestrinjanje stranke s pogoji (20,3%) in neustrezno zavarovanje (20,1%).

Slaba boniteta komitenta je najpogostejši vzrok tudi za zavrnitev zahtevkov za posojila za tekoče poslovanje in sicer tako pri majhnih domačih bankah (59,2%) kot bankah v večinski tuji lasti (57,4%), medtem ko pri velikih bankah prevladuje nestrinjanje stranke s pogoji (26,1%).

V prvi polovici letošnjega leta je pri velikih domačih bankah med razlogi za zavrnitev posojil narasel delež zavrnitev zaradi neustreznega zavarovanja, na 26,7% in previsoke izpostavljenosti do komitenta na 22,7% vsega povpraševanja po posojilih te skupine bank, medtem ko se je zmanjšalo zavračanje posojil zaradi slabe bonitete komitenta (iz 16,4% na 5,2%). Pomen slabe bonitete komitenta za zavrnitev posojil se je v prvi polovici letošnjega leta močno zmanjšal za vse vrste posojil pri majhnih domačih bankah (iz 51,1% na 9,0%), medtem ko se je pri posojilih za tekoče poslovanje povečal razlog neperspektiven projekt (31,3%). Med vzroki za zavrnitev posojil pri bankah v večinski tuji lasti pa še vedno prevladuje slaba boniteta komitenta z 42,9%, predvsem pri posojilih za restrukturiranje z 81,7%.

Slaba boniteta komitenta je glavni vzrok za zavrnitev posojila nefinančnim družbam v vseh dejavnostih, razen predelovalnih dejavnostih in dejavnosti javne storitve, kjer je v ospredju nestrinjanje stranke s pogoji (s 34,5% oziroma 29,3%). V dejavnosti informacije in komunikacije slaba boniteta komitenta prevladuje z 53,7%, v poslovanju z nepremičninami z 51,1% ter v gradbeništvu s 50,9%. Previsoka izpostavljenost do komitenta je pomemben vzrok za zavrnitev posojila v dejavnostih gostinstvo (17,8%) in finančno posredništvo (16,4%) ter neperspektivnost projekta v strokovnih in drugih poslovnih dejavnostih (14,2%).

Opazen je tudi nizek delež nestrinjanja stranke s pogoji med vzroki za zavrnitev posojil pri nefinančnih družbah iz gradbeništvu (11,7%) ter informacije in komunikacije (13,8%), v teh dejavnostih slaba boniteta komitenta zavzame največji delež v strukturi razlogov za zavrnitev (50,9% in 53,7%). Zavračanje posojil zaradi nestrinjanja prosilca z bančnimi pogoji je torej visoko v predelovalnih dejavnostih, kjer zaradi boljše bonitete družbe izbirajo tudi med drugimi viri financiranja.

V prvem polletju 2013 slaba boniteta komitenta tako ni več v ospredju vzrokov za zavrnitev posojil, temveč je bil pogostejši razlog nestrinjanje stranke s pogoji (18,6%) in drugi razlogi (26,3%), med katerimi so banke izpostavile dejstvo, da niso imele primerne finančnega vira za financiranje nefinančnih družb predvsem pri posojilih za investicije in za tekoče poslovanje.

Tabela 5: Razlogi za zavrnitev posojil po dejavnostih nefinančnih družb v letu 2012 in v prvi polovici 2013, v %.

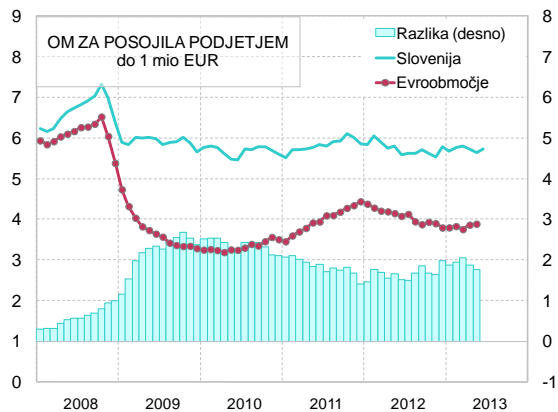
Bančni sistem skupaj	Neustrezno zavarovanje	Neperspektiven projekt	Kreditna nesposobnost komitenta*	Slaba boniteta komitenta	Previsoka izpostavljenost do komitenta	Nestrinjanje stranke s pogoji	Drugo	SKUPAJ
2012								
Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo in rudarstvo	13,7	0,0	2,1	39,3	1,2	24,1	19,5	100,0
Predelovalne dejavnosti	4,9	9,6	7,5	28,4	3,5	34,5	11,5	100,0
Elektrika, plin in voda, saniranje okolja	13,5	4,8	0,9	28,4	15,2	19,6	17,6	100,0
Gradbeništvo	9,0	3,7	15,1	50,9	7,7	11,7	1,8	100,0
Trgovina	11,6	1,0	4,1	38,0	7,5	31,2	6,6	100,0
Promet in skladiščenje	15,9	0,1	4,4	34,7	9,0	22,1	13,7	100,0
Gostinstvo	9,5	2,1	3,7	33,7	17,8	30,6	2,6	100,0
Informacije in komunikacije	14,0	0,3	9,8	53,7	1,9	13,8	6,5	100,0
Finančno posredništvo	8,3	6,4	0,0	38,7	16,4	28,5	1,7	100,0
Poslovanje z nepremičninami	3,0	6,6	0,6	51,1	8,6	27,4	2,7	100,0
Strokovne in druge poslovne dejavnosti	6,4	14,2	6,9	29,5	1,5	16,3	25,2	100,0
Javne storitve	7,4	0,1	0,4	23,0	19,9	29,3	19,9	100,0
Skupaj nefinančne družbe	10,0	4,8	4,4	33,2	10,0	24,6	13,1	100,0
I. pol 2013								
Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo in rudarstvo	0,0	2,7	18,6	35,1	3,2	13,6	26,7	100,0
Predelovalne dejavnosti	5,4	0,7	3,9	39,9	3,7	21,6	24,9	100,0
Elektrika, plin in voda, saniranje okolja	15,9	0,0	1,0	8,8	19,8	14,4	40,2	100,0
Gradbeništvo	6,9	14,2	3,7	49,4	10,3	11,9	3,6	100,0
Trgovina	6,1	2,6	7,2	24,7	7,5	22,0	29,9	100,0
Promet in skladiščenje	16,2	0,0	0,2	8,1	15,9	31,5	28,0	100,0
Gostinstvo	3,6	1,3	1,5	48,6	0,5	37,4	7,2	100,0
Informacije in komunikacije	12,3	0,0	2,0	67,0	0,0	15,5	3,1	100,0
Finančno posredništvo	0,5	57,7	0,0	17,4	1,3	2,1	21,0	100,0
Poslovanje z nepremičninami	14,3	23,1	9,6	40,7	3,3	3,0	6,0	100,0
Strokovne in druge poslovne dejavnosti	30,6	9,9	0,6	8,5	16,2	2,2	32,0	100,0
Javne storitve	25,1	0,3	0,1	5,6	21,2	21,6	26,0	100,0
Skupaj nefinančne družbe	16,8	5,2	1,9	17,7	13,5	18,6	26,3	100,0

*V "kreditni nesposobnosti komitenta" je vključena slaba boniteta komitenta ter previsoka izpostavljenost do komitenta.

Vir: Anketa BS

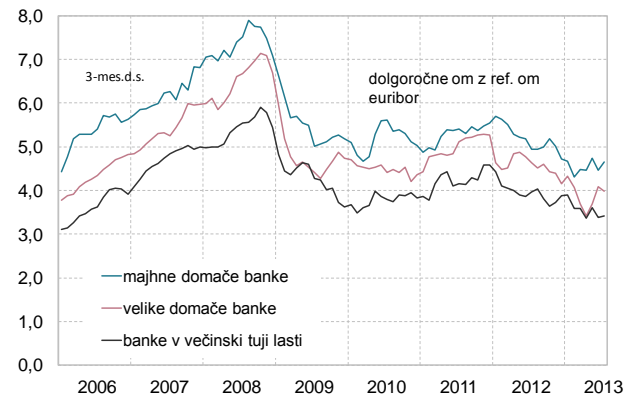
Razlike v obrestnih merah za posojila pri bankah so tako kot lani delno vplivale na preusmerjanje dela povpraševanja od domačih (predvsem velikih bank) k bankam v večinski tuji lasti. Relativno višje obrestne mere v primerjavi z bankami v evroobmočju so lahko tudi razlog za nestrinjanje strank s pogoji bank. V letu 2012 so bile obrestne mere za novoodobrena dolgoročna posojila pri bankah v večinski tuji lasti v povprečju za 0,7 odstotne točke nižje kot pri majhnih bankah in za 0,1 odstotne točke nižje kot pri velikih bankah. Kljub temu je zavračanje posojil pri majhnih bankah zaradi nestrinjanja stranke s pogoji zelo nizko, verjetno zato ker banke v tej skupini večji delež povpraševanja zavrnejo že iz drugih razlogov.

Slika 13: Primerjava obrestnih mer za novoodobrena posojila podjetjem med bankami v Sloveniji in v evroobmočju, v %

Vir: BS, ECB, Anketa BS

Slika 14: Obrestne mere za novoodobrena dolgoročna posojila podjetjem pri bankah po skupinah bank, v %

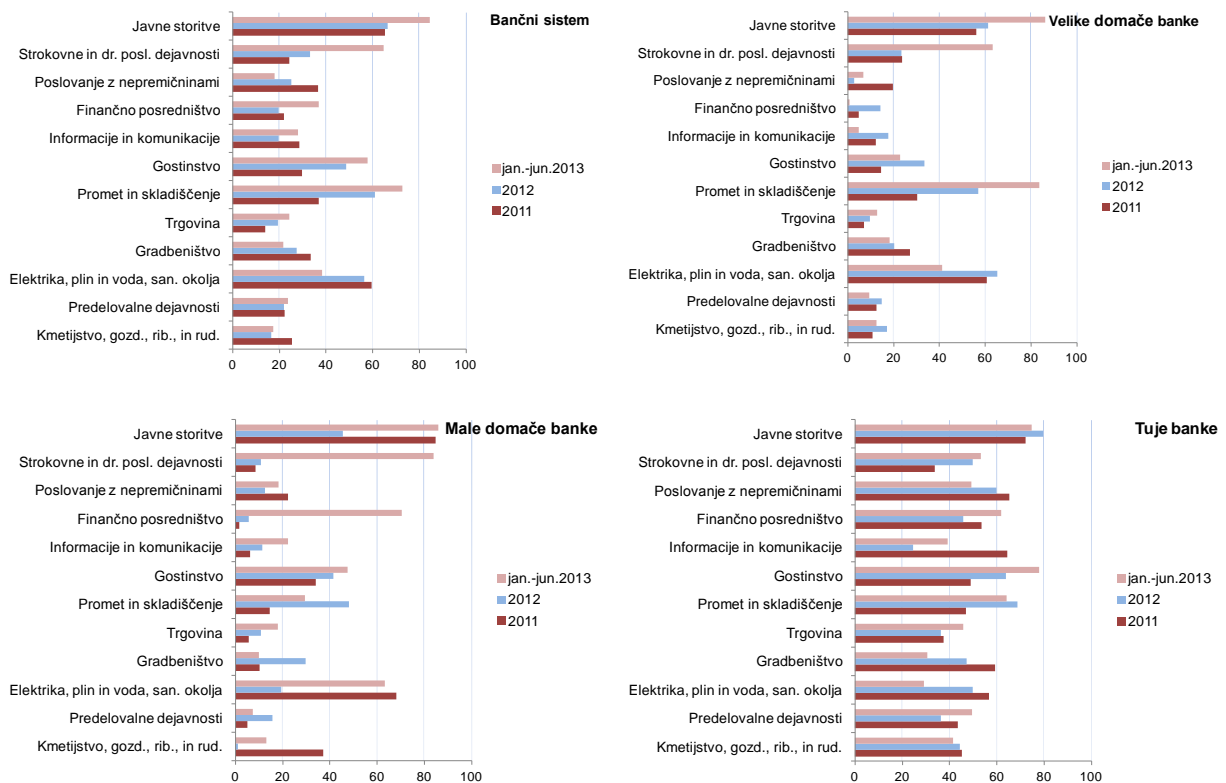
PRILOGA

Tabela - priloga 1: Povpraševanje, novoodobrena posojila, presežno povpraševanje in stopnja presežnega povpraševanja nefinančnih družb po posojilih, skupaj in po skupinah bank, v mio EUR in v %.

	Velike domače banke			Majhne domače banke			Banke v večinski tuji lasti			Bančni sistem skupaj		
	2.011	2.012	I pol 2013	2.011	2.012	I pol 2013	2.011	2.012	I pol 2013	2.011	2.012	I pol 2013
Povpraševanje po posojilih	8.144	6.401	2.885	1.060	953	578	4.053	3.975	1.790	13.257	11.329	5.252
Novoodobrena posojila	6.548	4.732	1.887	899	799	316	2.075	2.149	883	9.522	7.679	3.086
Presežno povpraševanje	1.595	1.669	998	161	155	262	1.978	1.827	907	3.735	3.650	2.166
Stopnja presežnega povpraševanja	19,6	26,1	34,6	15,2	16,2	45,3	48,8	46,0	50,7	28,2	32,2	41,2

Vir: Anketa BS

Slika - priloga 1: Stopnja presežnega povpraševanja po dejavnostih po skupinah bank v letih 2011, 2012 in prvem polletju 2013, v %.

Vir: Anketa BS

Tabela - priloga 2: Vzroki za zavrnitev posojil po dejavnosti nefinančnih družb v letu 2012 po skupinah bank, v %.

Velike domače banke	Neustrezno zavarovanje	Neperspektiven projekt	Kreditna nesposobnost komitenta	Slaba boniteta komitenta	Previsoka izpostavljenost do komitenta	Nestrinjanje stranke s pogoji	Drugo	SKUPAJ
2012								
Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo in rudarstvo	21,5	0,0	3,7	22,0	2,1	20,6	30,2	100,0
Predelovalne dejavnosti	5,5	16,8	16,6	5,0	6,0	35,0	15,0	100,0
Elektrika, plin in voda, saniranje okolja	18,4	4,7	1,4	15,4	21,1	19,5	19,6	100,0
Gradbeništvo	10,8	3,1	29,6	30,6	14,9	0,4	10,6	100,0
Trgovina	16,6	1,6	12,9	7,6	20,2	35,2	5,8	100,0
Promet in skladiščenje	21,9	0,0	6,6	32,3	10,3	12,6	16,3	100,0
Gostinstvo	10,3	0,5	9,8	26,8	39,5	7,1	6,0	100,0
Informacije in komunikacije	32,5	0,0	23,2	32,9	4,5	4,5	2,4	100,0
Finančno posredništvo	13,5	0,0	0,0	26,6	36,0	23,8	0,1	100,0
Poslovanje z nepremičninami	4,3	0,8	6,3	5,8	56,2	3,5	23,1	100,0
Strokovne in druge poslovne dejavnosti	6,8	0,4	17,6	7,8	2,6	29,8	35,2	100,0
Javne storitve	8,9	0,0	0,6	11,1	28,7	25,8	25,0	100,0
Skupaj nefinančne družbe	14,4	4,5	8,6	16,4	17,3	21,5	17,3	100,0
Male domače banke	Neustrezno zavarovanje	Neperspektiven projekt	Kreditna nesposobnost komitenta	Slaba boniteta komitenta	Previsoka izpostavljenost do komitenta	Nestrinjanje stranke s pogoji	Drugo	SKUPAJ
2012								
Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo in rudarstvo	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Predelovalne dejavnosti	25,2	0,3	0,0	49,5	6,3	10,6	8,1	100,0
Elektrika, plin in voda, saniranje okolja	73,5	10,7	0,0	10,1	0,0	5,7	0,0	100,0
Gradbeništvo	5,7	1,0	0,0	92,8	0,2	0,3	0,0	100,0
Trgovina	40,4	2,5	0,0	25,9	16,8	5,7	8,7	100,0
Promet in skladiščenje	6,4	0,0	0,0	39,3	54,3	0,0	0,0	100,0
Gostinstvo	23,9	3,2	0,0	43,3	29,6	0,0	0,0	100,0
Informacije in komunikacije	3,0	11,0	0,0	36,2	0,0	3,7	46,0	100,0
Finančno posredništvo	44,1	0,0	0,0	9,2	17,6	0,0	29,1	100,0
Poslovanje z nepremičninami	9,9	12,5	0,0	76,9	0,0	0,0	0,8	100,0
Strokovne in druge poslovne dejavnosti	48,5	12,9	0,0	30,9	0,0	0,5	7,2	100,0
Javne storitve	27,1	0,0	0,0	51,8	11,5	0,0	9,6	100,0
Skupaj nefinančne družbe	25,7	3,1	0,0	51,1	11,1	3,4	5,7	100,0
Banke v večinski tuji lasti	Neustrezno zavarovanje	Neperspektiven projekt	Kreditna nesposobnost komitenta	Slaba boniteta komitenta	Previsoka izpostavljenost do komitenta	Nestrinjanje stranke s pogoji	Drugo	SKUPAJ
2012								
Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo in rudarstvo	1,5	0,0	0,0	64,6	0,0	29,4	4,4	100,0
Predelovalne dejavnosti	2,0	4,0	0,0	47,6	0,9	36,7	8,7	100,0
Elektrika, plin in voda, saniranje okolja	2,8	4,9	0,0	52,1	5,2	20,2	14,8	100,0
Gradbeništvo	6,9	5,0	0,0	56,5	0,1	29,6	1,8	100,0
Trgovina	6,8	0,6	0,0	54,4	0,3	31,1	6,8	100,0
Promet in skladiščenje	3,1	0,3	0,0	40,0	0,0	47,1	9,5	100,0
Gostinstvo	6,3	3,0	0,0	36,8	0,3	52,8	0,7	100,0
Informacije in komunikacije	0,2	0,0	0,0	70,7	0,0	21,5	7,6	100,0
Finančno posredništvo	0,1	12,3	0,0	52,0	0,0	35,5	0,0	100,0
Poslovanje z nepremičninami	2,2	6,6	0,0	53,7	4,0	32,9	0,6	100,0
Strokovne in druge poslovne dejavnosti	3,6	23,7	0,0	44,2	0,9	8,1	19,6	100,0
Javne storitve	0,0	0,3	0,0	46,8	0,0	43,7	9,2	100,0
Skupaj nefinančne družbe	3,4	5,3	0,0	50,4	1,7	30,3	9,1	100,0

Vir: Anketa BS